

4-2017 Undersøkelse av organiske miljøgifter i slam

Forslagsstiller: Avløpskomiteen.

Prioriteringskriterier

Kriterier	
1) Er prosjektet i samsvar med strategiplanen? eller: Løser prosjektet nye behov som ikke var forutsett når strategiplanen ble laget?	Nei, temaet er ikke direkte omtalt i strategiplanen.
2) Er prosjektet innenfor en av følgende prosjektkategorier: a) tekniske veiledninger/rapporter, b) forvaltningsveiledninger/-rapporter eller c) strategiske prosjekter/utredningsprosjekter	Prosjektet kan kategoriseres innenfor alle tre nevnte kategorier. Den er en teknisk rapport, som kan brukes både som hjelp for kommunen i sin forvaltning av for eksempel påslipp til kommunalt nett, og som en strategisk rapport overfor myndigheter og interessenter.
3) Er prosjektet egnet til å løse utfordringer for ulike medlemskategorier?	Ja, prosjektet bidrar til å sikre viktig informasjon om organiske miljøgifter i avløpsslam, noe som er viktig for alle medlemskategorier; selskaper, store og små kommuner.
4) Fører prosjektet til utvikling av nye veiledninger/verktøy?	Prosjektet er en oppfølging av rapport Organiske miljøgifter i norsk avløpsslam - Resultater fra undersøkelsen i 2012/13
5) Er prosjektet tilstrekkelig stort til å gi et tilfredsstillende resultat?	Ja
6) Er det sannsynlig med økonomiske bidrag fra eksterne miljøer til prosjektet?	Ja, fra Miljødirektoratet og fra deltagende anlegg/kommuner.

Målsetting

Å skaffe en oppdatert oversikt over status for innhold av organiske miljøgifter i norsk avløpsslam. Resultatene for det enkelte anlegg er en viktig del av arbeidet med å dokumentere slamkvalitet i hht kravene om aktsomhet i gjødselvereforskriften og som grunnlag for å gjennomføre tiltak overfor utslippskilder.

Bakgrunn

Norsk Vann har siden 1997 samarbeid med Miljødirektoratet om å organisere en omfattende undersøkelse av innhold av organiske miljøgifter i avløpsslam. Undersøkelsene er gjennomført hvert 5. år, og neste undersøkelse skal etter planen gjennomføres i perioden oktober 2017 – februar 2018.

På denne måten sikres lange tidsserier og trender, som i seg selv er verdifulle. Ved å organisere arbeidet som et prosjekt, med samordnet og ensartede prosedyrer for uttak og håndtering av prøver, prøvebearbeiding, innsending av prøver, analysering og databearbeidelse, sikres en enhetlig behandling, noe som sikrer representative prøver og en samlet vurdering og rapportering.

Sist rapport ble utgitt i 2013 og ble finansiert av Miljødirektoratet, Norsk Vann BA og 15 deltagende kommuner/anleggseiere.

Resultatene fra prosjektet gir viktig informasjon om innholdet av miljøgifter i avløpsslam. Forskrift om gjødselvarer m.v. inneholder en bestemmelse der den som produserer og omsetter gjødselvarer ihht forskriften plikter å ha kunnskap om miljøgifter eller andre miljøfremmede stoffer som kan finnes i avløpsslam. Denne undersøkelsen er et eksempel på slik kunnskapsinnhenting.

For miljømyndighetene er den kunnskapen som innhentes gjennom disse prosjektene verdifull, bl.a. som en oppdatering av status for gamle og nyere miljøfremmede stoffer i avløpsslam, samt som en støtte for framtidige risikovurderinger av avløpsslam som jordforbedringsmiddel og gjødsel i Norge.

I rapporten fra 2013 heter det at "det er ønskelig at denne etablerte praksis med prosjektorganisering kan fortsette, slik at neste prosjekt blir i 2017/18. Norsk Vann henstiller derfor til alle deltagende anlegg og kommuner,

samt Miljødirektoratet, om at det legges inn tilstrekkelig ressurser for gjennomføring av dette i budsjettet for 2017 og evt 2018.”

Ved å gjennomføre samme type undersøkelse på slam med jevne mellomrom sikres sammenliknbare data over tid mellom renseanlegg, og innen samme renseanlegg. På overordnet nivå avdekker undersøkelsen utviklingen av innholdet av de ulike organiske miljøgiftene som ikke bør spres i miljøet. Dette er viktig kunnskap i arbeidet for å få et giftfritt miljø.

Prosjektopplegg (kort beskrivelse)

Tidligere undersøkelser har vært initiert og finansiert av Norsk Vann og deltagende kommuner og renseanlegg, og i samarbeid med og med bistand fra Miljødirektoratet. Det er tenkt samme framgangsmåte som sist, det vil si at invitasjon til deltagelse og finansiering av prosjektet sendes til kommuner og renseanlegg i løpet av høsten 2016. Det skal engasjeres en konsulent som utfører alt det praktiske arbeidet med innsamling, analysing, bearbeiding av prøvedata, samt skriving av rapport. Miljødirektoratet er involvert i prosjektplanleggingen og har også signalisert at de vil avsette penger til prosjektet, der også eventuelle tilleggsstoffer kan undersøkes.

Det skal tas fem månedsblandprøver fra oktober 2017 til februar 2018. En egen prosedyre for prøvetakingen sendes alle deltakende anlegg for å sikre enhetlig håndtering, og for å unngå kontaminering av prøvene.

Valg av parametere til undersøkelsen og kilder og effekter av valgte organiske miljøgifter

Prøvetakingen og valg av stoffer gjennomføres på samme måte som i 2012/13 og bygger i hovedsak på:

- Prioritert miljøgift fra myndighetenes side
- Sannsynlighet for å finne stoffene i kvantifiserbare mengder i norsk avløpslam
- Gjenstand for regulering i andre land og erfaringer med parametere derfra
- Total analysekostnad for prosjektet

Undersøkelsen deles inn i to. En basisundersøkelse og en tilleggsundersøkelse. Basisundersøkelsen omfatter stoffer og renseanlegg som går tilbake til 1996/97 med noen unntak.

Tilleggsundersøkelsen omfatter stoffene som miljømyndighetene spesielt ønsker å få undersøkt i slam. Denne delen av undersøkelsen har Miljødirektoratet støttet spesielt, dette forutsettes også i dette prosjektet.

Prosjektet innebærer følgende delaktiviteter:

- Avholde oppstartsmøte mellom styringsgruppe og rådgiver for prosjektet for å drøfte nærmere hvordan prosjektet best skal løses, herunder antall møter og møteplan
- Innhente nødvendig grunnlagsinformasjon for å besvare oppgaven
- Utarbeide forslag til rapport
- Gjennomføre workshop med styrings- og referansegruppe for drøfting av rapport
- Revidere rapport
- Gjennomføre høring av revidert rapportforslag i styrings- og referansegruppen
- Utarbeide endelig rapport
- Markedsføre og implementere resultatene

Organisering/deltagere

Prosjektet styres av en styringsgruppe med 4 representanter fra Norsk Vanns medlemmer, primært fra deltakende anlegg i prøvetakingen. Det forventes at styringsgruppe og rådgiver møtes 3 ganger (oppstartsmøte, workshop, avsluttende møte) og at øvrig kommunikasjon er per mail/tlf. Styringsgruppen vil foreslå deltakere i en referansegruppe. Referansegruppen blir invitert til workshopen og til å gi innspill til rapporten.

Norsk Vanns sekretariat vil ivareta prosjektadministrasjon, trykking/markedsføring mv.

Kostnader/finansiering

Prosjektkostnader er anslått til kr 1 800 000 der bare deler finansieres av Norsk Vann prosjekt. Prosjektet har følgende budsjettposter:

Kostnader	
-----------	--

Faglig utredning og rapportering	400 000
Analysekostnader	1 200 000
Møter styrings-/referansegrupper	20 000
Trykking og formidling	40 000
Prosjektadministrasjon	50 000
Uforutsett	40 000
Totalt	1 950 000

Finansiering	
Norsk Vann prosjekt	550 000
Ekstern: Miljødirektoratet	500 000
Ekstern: 15 anlegg/kommuner á kr 60 000	900 000
Totalt	1 950 000

Posten «Faglig utredning og rapportering» angir maks. ramme for utredningsarbeidet, herunder timekostnader, reisekostnader, møter og ev. biomkostninger.

Kost/nytte

Rapportresultatene er en viktig del av bransjens arbeid for å dokumentere og sikre en bærekraftig utnyttelse av ressursene i avløpsslam.

Tidsplan

Arbeidet utføres i 2017 og 2018, og rapporteres innen 01.07.2018.

Rapportering og informasjon

Prosjektet rapporteres i form av en Norsk Vann rapport. Til markedsføring av resultatene utarbeides 2-siders informasjonsark samt artikkel.

Deltakerne i Norsk Vanns prosjektsystem mottar et eksemplar av rapporten fra prosjektet, og 2-siders informasjonsark benyttes til utstrakt spredning av resultatene på konferanser mv. Resultatene fra prosjektet presenteres dessuten i Bulletin og på norskvann.no. En faglig basert artikkel sendes relevante tidsskrifter som VANN, Kommunalteknikk, Teknisk Ukeblad mv.

Arne Haarr, 30.09.2016

Direktørens forslag til prioritering for 2017:

Gjennomføres i 2017. Prosjektet er en del av et langsiktig samarbeid med myndigheter og enkeltanlegg. Lange tidsserier er viktig for å kunne gjøre gode risikovurderinger og stimulere til tiltak ved kilden i form av produktreguleringer m.v. Midler fra prosjektsystemet vil være utløsende for prosjektet og eksterne midler.

Innspill i høringsrunden

Avløpskomitéen

Viktig prosjekt som støttes.

Vannkomitéen

Vannkomitéen anbefaler at dette prosjektet gjennomføres i 2017. Vannkomitéen ber om at det vurderes om det også bør analyseres for nye stoffer. Viktig med geografisk spredning av prøvetakingssteder for å fange opp situasjonen i hele Norge.

VASK

Viktig prosjekt som støttes.

Direktørens innstilling til PU:

Gjennomføres i 2017.

Vannkomitéens merknad vurderes av styringsgruppa i prosjektet.

Utfall av behandling i PU-møte 4. januar 2017

PU støtter direktørens innstilling.

Direktørens innstilling til styret:

Gjennomføres i 2017.